

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	Szerkeszti:	Szerkesztőség és kiadó-
Egész évre . . 10 kor.	Dr. HOLITSCHER SZIGFRID	==== hivatal ====
Félévre . . . 6 „	budapesti kir. közjegyző.	Budapest, VI, Andrassy-út 9.

Tartalom. Az örökösödési eljárási novella gyakorlati alkalmazása.
— Ügyvédközjegyző.— Felsőbirósági határozatok.— Közlemények.

Az örökösödési eljárási novella gyakorlati alkalmazása.

Az örökösödési eljárásról szóló törvénynek május elsején életbe lépő novellája, ama törvény 71. §-ának kiegészítésével akkép rendelkezik, hogy: „Ha az örökösök között — ideértve a gyámhatóság alatt álló személyek törvényes képviselőjét is, — az osztály létrejön, a kir. közjegyző az osztályt akképen veszi jegyzőkönyvbe, hogy a hagyatékátadó végzésnek az 1894: XVI. t.-czikk hetedik fejezetében megszabott kellékeit tartalmazza.“

E rendelkezés fejtegetéséről elsősorban azt kell vizsgálnunk: mit kívánt érteni a novella azalatt a kitétel alatt: „ha az osztály létrejön?“ A novella célja ugyanis az eljárás egyszerűsítése; kivétele oly ténykedéseknek a bíró kezéből, amelyek nem hozzátartoznak és átadása e ténykedéseknek a hagyatéktárgyaló közjegyző kezébe. A novella indokolása szerint ugyanis az 1909-dik évben 110.517 átadó végzést hoztak; az egyszerűsítés tehát ennyi ügybeli írásmunkától kiméli meg a bírót és bírósági irodát; ami, figyelembe véve azt, hogy az átadó végzések rendszerint terjedelmesek és több példányban adandók ki, igen nagy munkamegtakarítást jelent.“

A novellának az a rendelkezése: „ha az osztály létrejön, már annál az egyszerű törvényt magyarázásoknál fogva, hogy kivé-

telt nem statuál, *kiterjed az osztálynak minden esetére s minden fajára.* Osztályon pedig öröklési jogi vonatkozásban értjük az örökösöknek megállapodását, egyezségét a tekintetben, hogyan, mikép, mily arányban részesedjenek a hagyatéki vagyonban és teherben? Már jó Georch Illés is azt mondja: „Az osztály helyesen megtétethetik vagy barátságosan vagy a törvény útján s hittel járó osztályos ügyelettel, az örökösödésnek rendje szerint, vagy a gyermekek, vagy gyermekek és özvegy, vagy oldalas atyafiak között fejenként, vagy áganként vagy elegyítve, közös lévén mind a haszonvétel, mind a költség.” (Hornyi törvény II. k. első fele 392—407. §§.) „Tudjuk pedig, hogy midőn többen vagynak az örökösök: egyik így, másik amugy akarja folytatni a gazdaságot; különfélekép akarják a jószágnak hasznát venni; azért is azt osztatlan állapotban bírni csak azért sem akarják, hogy a közös lónak túrós szokott lenni a háta.” (U. o. 392. §.)*

De nem kell oly messzire visszamennünk, maga az örökösödési eljárásról szóló törvényünk 58. §-a általánosságban — a vagyonszövetségben való megmaradás egyezségi szabályozásának megengedésével szemben — megmondja, hogy az osztályt mindazok kérhetik, akiket szerződésnél, végrendeletnél vagy törvénynél fogva örökösödési jog illeti és 59, 60 és 61-dik §-aiban casuistica is felsorolja az osztály, az osztozkodás módozatait, 59. §-ában jelezvén, hogy az osztály az ott a) b) c) d) alatt megjelölt módon is eszközölhető, 60. §-ában felemlítvén az osztály alá bocsátás esetét és 61. §-ában megengedvén az ingatlanokon kívül a többi vagyontárgyak hivatalos beavatkozás nélkül megosztását.

A legcsekélyebb scrupulusunk sem lehet tehát a tekintetben, hogy a novella 29. §-a ez alatt a kitétel alatt: „ha az osztály létrejön,” *az osztálynak mindenféle képzelhető esetét értette és akarta érteni; tehát még azt az esetet is, amikor részleges átadásnak van helye.* (T. 76. §.)

Gyakorlati és különösen jegyzőkönyv-technikai szempontból rendkívül fontos a novellának az a határozománya, amely szerint a közjegyző az osztályt akképen vegye jegyzőkönyvbe, hogy a *hagyatékátadó végzés törvényszabta kellékei* tartalmazza; továbbá

* Az osztályra nézve lásd *Kövi*: Magyarhoni magános törvénytudomány 446. lap. — *Frank*: Közigazság törvénye I. k. 483. l. — *Kern-Fodor*: Öröklési jog 657. lap. — Magyar általános polg. törvénykönyv tervezete 2025—2039. §§.

amely szerint a közjegyző a jegyzőkönyvből az *osztályt tartalmazó szószerinti* kivonatot készítsen.

A tárgyalás rendjét és benne értődőleg a tárgyalási jegyzőkönyv tartalmát illetőleg a T. 55. §-a magában foglalja a kellő utmutatást és különösen az osztályra vonatkozólag a 6-dik pont általános és az 59. §-ra utalással, speciális igazítást tartalmaz. A jegyzőkönyv technikája tekintetében a V. R. 69. §-a általánosságban csak annyit mond, hogy a jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a tárgyaló közjegyző megnevezését, a tárgyalás helyét és idejét, az örökösödés megnevezését; az elhalálozás helyének és idejének kitételével, továbbá annak megemlítését, hogy az örökösödés végintézkedés hátrahagyásával vagy anélkül halt-e el; a hagyatéki bíróság megnevezését s a hagyatéki bíróság azon végzésének számát, melylyel a hagyatéki tárgyalását elrendelte; a tárgyaláshoz megjelent felek és képviselők nevét; *a tárgyalás menetének általános kitüntetését*; és hogy *„egyebekben a jegyzőkönyv tartalmára nézve a T. idevágó intézkedései irányadók.”*

A tárgyalási jegyzőkönyv szövegezése tehát, eltekintve az ismert megszabott kellékektől, magának a közjegyzőnek szokásától, eszmemenetétől, eszejárásától, stílusától függő; természetesen folyton szem előtt tartva azt, hogy a tárgyalási jegyzőkönyv *közokirat* és hogy így abban csupán valóságban megtörtént állítások, beismerések, bemondások, nyilatkozatok rögzítése foglalhat helyet.

Szerintünk a T. 55. §-ának fonalán az a tárgyalási jegyzőkönyv szövegezésének leghelyesebb sorrendje, hogyha előbb a *tárgyi* mozzanatai a hagyatéknak, a leltár cselekvő és szenvedő állapota állapíttatnak meg és csak azután térjünk át a *személyi* kérdésekre, örökös, utóörökös, hagyományosi, özvegyi stb. megállapításokra, és logikailag ezután következnek az *osztály*, az *egyezség*.

Mivel pedig most már a novella szerint a közjegyző az osztályt akképen tartozik a jegyzőkönyvbe fölvenni, hogy az a hagyatékátadó végzés kellékeivel birjon és hogy abból szószerinti kivonat legyen készíthető, a tárgyalási jegyzőkönyvnek osztályra vonatkozó része a hagyatéknak tárgyi és személyi relációt híven tükrözze vissza. Ennek szemléltetésére legalkalmasabbnak véljük, ha egy képzelt esetből meritendő tárgyalási jegyzőkönyv osztályt tartalmazó részének felhasználásával, a novella intézkedésének megfelelő kivonatot közlünk a következőben, megjegyezvén, hogy

olyan esetet veszünk tárgyul, amelyben gyámhatósági jóváhagyásnak szüksége forgott föl és így a hagyatéktárgyalási jegyzőkönyvben foglalt megállapodásokat a kiskorú érdekében a gyámhatóság már jóváhagyta.

Minta.

35
1912 Kj. hagy. szám.

Kivonat

a Nagybecskerekén, 1912. évi január hó 1-én végrendelet hátrahagyása mellett elhalt Szerdanov Milos földműves, nagybecskereki lakos hagyatékára nézve a nagybecskereki kir. járásbiróság 1912. évi Ö. 30. ügyszámú végzése következtében fölvetett tárgyalási jegyzőkönyvből. — Kihagyva a kihagyandókat.

Osztály.

Miután az összes érdekelték egyértelmű előadása alapján megállapított, hogy az örökgyó hagyatékának cselekvő állapota:

1) a leltár 1—10. tételszámai alatt összeirt ingók	200 K.
2) a nagybecskereki 320. számú tjkben A. I. 212. helyrajzi és 210. ö. i. szám alatt fölvetett háznak és belteleknek egész állaga	1200 K.
3) a nagybecskereki 412. számú tjkben A. I. 1—3. sorszámok 2124., 2635., 2812. helyrajzi számok alatt fölvetett 6 hold szántóföld egész állaga	8000 K.
összesen	9400 K.

értékben, és miután szintén egyértelműen megállapított, hogy ezen hagyatékot a leltár II. rész 1—5. tételszámai alatt összeirt adósságok 1200 K. összegben terhelik és így tiszta hagyatéki érték 8200 K. azaz nyolczezerkétszáz korona; miután egyértelműen megállapított, hogy ezen hagyaték jogi minősége apai ági öröklött vagyon és így törvényes leszármazó öröklés jogczimén örökösök az örökgyó gyermekei:

- 1) Szerdanov Milivoj földműves;
- 2) Szerdanov Tima földműves, nagybecskereki lakosok;
- 3) kiskorú Szerdanov Velimir, ez utóbbit képviseli anyja, mint a torontálvármegyei árvaszék 1912. évi 628. számú határo-

zatával megerősített gyámja, özvegy Szerdanov Milosné Kordis Draginya nagybecskereki lakos, akinek özvegyi jogon haszonélvezetre van igénye, az örökösök a hagyatékra nézve következőkép osztozkodnak meg:

I. Szerdanov Milivoj, Tima és kiskorú Velimir megkapják osztatlan közösségben maradás mellett, a hagyatéki teherben egyenlő arányban való részesedés kötelezettségével, a hagyatéki ingókat és a nagybecskereki 320. számú tjkben A. I. 212. helyr. és 210. ö. i. számú házat, anyjuk, özvegy Szerdanov Milosné Kordis Draginyának a ház utcai szobájára, fél konyhájára, fél udvarára özvegyisége tartamára terjedő lakás és használati szolgálma terhével.

II. Szerdanov Milivoj kapja korlátlan tulajdonul a nagybecskereki 412. számú tjkben 2124. hrszám alatt a Boglyás-dűlőben levő 2 hold szántót, Szerdanov Tima az ugyanazon tjkben 3635. helyrajzi szám alatt a Livada-dűlőben levő 2 hold szántót, kiskorú Szerdanov Velimir az ugyanazon tjkben 2812. helyrajzi sz. alatt foglalt s a Kermacsá-dűlőben fekvő 2 hold szőlőt azzal a kötelezettséggel, hogy mindegyikőjük köteles özvegy anyjuknak, özvegyisége tartamára évenként és egyenként a megfelelő gazdasági időszakban 3 métermázsá tisztabúzáat és 3 métermázsá szemes kukoriczát, avagy ezeknek nem szolgáltatathatása esetén azoknak piaci árát özvegyi joga kielégítéséül szolgáltatni.

III. Az örökösök tulajdonjoga, az özvegy lakási és használati szolgálma és életjáradékának zálogjoga bekebelezendő.

*

Itt következik a kir. közjegyző hitelesítési záradéka:

„Tanusítom, hogy ez a kivonat az 1912. évi 35. kj. hagy. szám alatt fölvetett tárgyalási jegyzőkönyvem osztályt tartalmazó részével teljesen megegyezik.“

Kelt Nagybecskerekén, (1912.) ezerkilencszáztizenkettedik évi márczius hó (2.) második napján. N. N. kir. közjegyző. (P. H.)

*

Erre a kivonatra azután a járásbiróság rávezeti a következő záradékot: 1912. évi Ö. 30/5.

Végzés.

„Miután Torontálvármegye árvaszéke a fenti osztályt kiskorú Szerdanov Velimir érdekében jóváhagyta és miután a fenti kivonatot a fenti novella 30. §-a értelmében megvizsgáltam és megfelelőnek találtam: azt átadó végzés erejére emelem, a hagyatékot annak értelmében átadom és annak foganatosítása végett a nagybecskereki kir. törvényszéket mint telekkönyvi hatóságot megkeresem.

Az eljáró kir. közjegyző tárgyalási díját az ö. c. t. 117. §-a l. e) pontja alapján 32 K-ban és a hat darab kivonat írásdíját az 1880 : LI. t.-cz. 16. §-ához képest 4 K 80 fillérben, összesen 36 K 80 fillérben állapítom meg, aminek megfizetését a kir. közjegyző elismerte.“ — sat. —

*

A novella 38. §-a szerint, annak életbelépése, valamint végrehajtása rendelettel fog megállapíttatni;* de már ezen rendeletek kibocsátása előtt szükségesnek tartjuk fölemlíteni, hogy az ily, átadó végzés erejére emelt kivonat *teljesen pótolja a hagyatéki kimutatást, ép úgy, amint pótolta eddig is az átadó végzés.* Mi az 1881 : XXXIV. t.-cz. 8. és 9. §-a által megkövetelt hagyatéki kimutatást ugyanis mindenha meddő, haszontalan munkának, idő- és költségfecsérlő haszontalanságnak tartottuk és tartjuk ma is és a novella életbeléptetése alkalmát felhasználjuk arra, hogy annak eltörlését indítványozzuk.

Az idézett törvény szerint benyújtandó (8. § e) pont) *hagyatékra nézve:* a hagyatéki tömeg cselekvő és szenvedő állapotát részletesen előtűntető kimutatás, a netáni leltár, valamint esetleg a végrendelet és osztálylevél eredeti vagy bélyegmentesen hitelesített másolati példányának hozzácsatolása mellett. A kimutatásban pontosan kitűntetendők még: az örökösök és hagyományosok, rendes lakhelyük hozzájegyzése mellett, továbbá az örökhagyóhoz

* Ezen cikk a lapunk ezen számában közölt életbeléptetési rendelet megjelenése előtt már nyomdában volt. *Szerk.*

való rokonsági viszonyai s az őket egyuttal a hagyatékból megillető osztály- vagy hagyományrész; a szenvedő állapotra nézve pedig azon ténykörülmény, vajjon az elismertett- vagy igazoltatott-e? és mily mértékben?

Mindezeket az adatokat megkapta eddig is az adó-, illetőleg az illetékszabási hivatal az átadó végzésben és megkapja ezentúl a novella 30. §-aként neki kézbesítendő és záradékolandó kivonatban, mert például a fönt mintakép közölt kivonat a hagyaték cselekvő és szenvedő állagát, a tiszta hagyatéki értéket, az örökösök kilétét, az öröklés arányát, mértékét és az özvegyi jog terjedelmét pontosan kitűnteti, úgy hogy annak alapján az öröklési és átruházási illeték szabatosan kiszabható; ennél fogva a leltár, a végrendelet és osztálylevél vagy az egész tárgyalási jegyzőkönyv másolata és a hagyatéki kimutatás oly fölösleges, időt és költséget rabló munkák, amiknek értelmük, céljuk egyáltalán nincsen s ennél fogva ezeknek elkészítésével a közjegyzői irodát nem kellene terhelni s azoknak elkészítése alól a közjegyzői irodát fel kellene menteni.

A kir. közjegyzőnek közhivatalnoki és bírósági megbizotti jellege elegendő biztosítékot és az 1874 : XXXV. t.-cz. 178. §-án alapuló felelőssége elegendő szorító rendszabályt tartalmaznak a tekintetben, hogy az eléje kerülő ügyekben a kincstár érdekeit megóvjá és így merőben bureaukratikus és tartalmatlan sallangtöle hagyatéki ügyekben oly másolatokat és oly kimutatást követelni, amelyeket az átadó végzés és az annak erejével felruházott osztálykivonat teljes-tökéletesen pótol.

A törvényhozás a novella útján (az írásdíjjal nagyon szerényen kárpótolt) terhet rakott a kir. közjegyző vállára: ám méltóztassék e terhet azzal könnyíteni az igazságügyi kormánynak, hogy a jelzett fölösleges munkát vegye le róla.

Dr. Stassik Ferencz
nagybecskereki kir. közjegyzőhelyettes.

Ügyvédközjegyző.

A földön különféle alkatú lények élnek. Vannak olyan alsóbbrendűek, melyek relative tökéletesebbeknek látszanak a felsőbbrendűeknél. A kételtűek megélnék szárazon, vízben, felsőbbrendűek erre nem képesek. Igen ám, de a felsőbbrendűek egyes feladatok elvégzésére tökéletesebb, bár egyoldalúbb szervezettel bírnak. A társadalmi alakzatoknál is így van. Az alsóbbrendűeknél egy szervezet sokféle feladatot végez önmagában, incompatibilis feladatokat is egy kézben egyesít, s a szükséglethez mérten jól el is végzi. A törzséletben, törzsfő törvényalkotó, birói, végrehajtó hatalom lehet egy személyben. Magyarországon is a királyok azelőtt egy személyben voltak képesek sokféle országlási teendőket elvégezni. Ezer év kellett ahhoz is, hogy a birói és végrehajtó hatalmat elválasszák. Miért? mert eljött az ideje, a szüksége, a fejlődés törvénye így hozta magával. A fejlődő társadalom feladatai sokasodnak, mert szükségletei is szaporodnak, s minden feladat tökéletes elvégzése egy egész embert, s ennek egy speciális élethivatásra szorítóköző működését tételezi fel. Az eszkimó maga készíti a saját szükségletére szolgáló tárgyakat, eszközöket. Ezek relative jók, megfelelők, de absolute véve tökéletlenek. A mi tárgyaink, eszközeink előállítását sok ember végzi, de ezek tökéletesebbek. Egy taligát elkészít egy mesterember, egy repülőgépet egy gyár és sokféle munkás készít el jobban. A művelt társadalom feladatait jobban végzi el több erre külön-külön hivatott szerv, mintha egy szerv egyesít többféle feladatot. A tökéletesedés követeli a specializálódást, differenciálódást. Egy orvos mindent elvégz. De az ő feladatait külön végzik a belgyógyász, sebész, nőorvos, fülorvos, gégeorvos, idegorvos, stb., stb. És ugy-e jobban végzik el külön-külön, mintha az összes szakmákkal foglalkoznának. Ugy-e jobb a törvénykezés, ha van biró, ügyész, védő, mintha csak egy személy végzi a háromféle feladatot. Most már ezt lehetetlennek is tartjuk, pedig régen úgy volt s egyideig jó is volt. De tovább halad az élet. Eddig úgy is jó volt, hogy a járásbiró, a törvényszéki elnök még arról is gondoskodott, hogy van-e elég papír, tinta, pecsétviasz, gyertya, stb. Most már azt mondják, ez nem az ő jogászai szakkörébe vág, mentsük meg tőle. Eddig jó volt, hogy a biró végezte a

perenkivüli ügyeket, most már ez sem felel meg a fejlődő jogélet követelményeinek, mely csak az ítélő funkciót kívánja a biró kezében látni, mivel csak akkor töltheti be igazán jól a szerepét, ha csak ezen feladatának szenteli idejét, munkaerejét, képzettségét.

A fejlődés jelenlegi fokán abban már egyetértünk, hogy a bíróságot tehermentesíteni kell, feladatait szűkíteni és működése körét csak a hivatásának igazán megfelelő s odatartozó feladatokra szorítani kell.

A fejlődés ezen állapota, sajnos, azon időben érte államunkat, midőn az ügyvédség túlsufolttsága égető sebeket ejtett már ezen kar egész vonalán. Midőn tehát elemi erővel kényszerült az ügyvédség figyelmét a bíróságok működési köréből kiveendő, a jogkereső közönség által pedig honorálandó perenkivüli teendők mezejére irányítani, s a létesítendő szervezet megalkotásában saját érdekeit is figyelembe veendőleg résztvenni anélkül, hogy ebben őt a közjegyzői intézmény iránti gyűlölet vagy kicsinylés, vagy talán irigység vagy talán tisztán kenyérkérdés vezetné.

A jogászggyűlés tárgyai* közé így jutott a tehermentesítés kapcsán, az ügyvédközjegyzőség megalkotandó intézményének problémája. S azért mondtam fentebb, hogy sajnos, mert az ügyvédség egy része teljesen téves irányban akarja megoldani a problémát.

A szakosztály tiszteletreméltó és az ország minden jogásza által nagyrabecsült, nagy tekintélynek tartott előadója látva a tehermentesítés szükségét, látva az ügyvédség égető bajait, sebeit, s a homlokegyenest ellenkező véleményeket, salamoni ítélethez fordult. Megalkotta képzeletben az ügyvédközjegyzőséget, kimondta, lehessen 15 éves ügyvédközjegyző, 15 éves közjegyző ügyvéd. Az esetek azonban nem mindenkor ismétlődnek. Az ósrégi salamoni ítélet jól sikerült, a legújabb azonban nem. A réginél a gyerek megmaradt, az újnál átalakult kételtű lény, néhány pillanatig élve és várva, hogy életben marad-e. Nemsokáig élt, meghalt, lekerült a napirendről, de félek, újból fel fog támadni. A leányzó nem halt meg, csak aluszik ez idő szerint. Reményilem azonban, hogyha ismét életre hozzák, bár salamoni bölcsességgel, nem fogja kibírni a kísérletezést, s véglegesen ki fog múlni az igazság erős napfénye mellett, mely kevésbé kedvez az alsóbbrendű szervezeteknek.

Elteltekintve attól, hogy minden foglalkozáshoz hajlam, hivatás kell, s hogy erős meggyőződés szerint másféle hajlam, lelki dispositio szükséges az ügyvédi foglalkozáshoz, mint a szorosán vett közhitelű közjegyzői functiókhoz, természetes, hogy aki folyton egy szűkebbkörű hivatásnak él, abban nevelődik és abban legnagyobb tökélyre viheti. A fejlődés törvénye a minél nagyobb differenciálódásnak kedvezvén, azt feltételezvén, favorizálja az ügyvédi teendők és a szorosán vett közjegyzői teendők állandó szétválasztását is, ezen különböző természetű teendőknek külön szervezett functionáriusokra való biztatását, csakúgy, mint a bíróságok tehermentesítését.

A tehermentesítés szükségessége vitán kívül állván, előtérbe nyomul az a kérdés, milyen igazságügyi szervezet munkakörébe állítsuk a bíróság ügyköréből kiveendő perenkivüli teendők sorozatát. Mindenesetre olyan szervezetébe, mely a reáháramló teendőknek minden tekintetben megfelelni képes és a jogkereső közönség érdekét szolgálja.

Alkalmas-e erre a tervezett ügyvédközjegyzőség, vagy nem? Erre a kérdésre úgy felelhetünk meg legjobban, ha magunk elé képzeljük azt úgy, mintha már a valóságban léteznék. Az egész ország felosztatik kis körzetekre, tekintet nélkül a telekkönyvi székhelyekre. Lesznek tehát falusi ügyvédközjegyzők is. Ez lesz a legnagyobb contingense ezen új szervezetnek. Tudjuk azt, hogy az ország összes bíróságaitól elveendő perenkivüli ügyek contingense, melyet néhány száz bíróság és közjegyzőség elvégez ma, szétosztva néhány ezer ügyvédközjegyzőre, ezek anyagi existenciáját csak csekély mértékben biztosítják. Egy falusi ügyvédközjegyzőnek néhány községében bizonyára kevés csődeset, kevés váltóóvás, kevés lakbérfelmondás, kevés árverés stb. fog előfordulni. Statisztikailag ezt könnyű kimutatni. Ennek pedig az a következtetése, hogy a falusi ügyvédközjegyző, ha élni akar, kénytelen lesz a főszűlyt fektetni a peres gyakorlatra, akár hajlama van erre, akár nem. A hét legtöbb napján a bírósági székhelyeken fog tárgyalni. Ha otthon keresik, nem találják. Az a budapesti ügyvédközjegyző nem fog egész nap az irodájában ülni a közjegyzői praxisért, hanem hagy otthon egy helyettesét, aki végezze a hitelesítéseket, óvásokat, egyéb „gyári“ munkát, ő maga pedig a bíróságnál fogja végezni a jogászai munkát, a konyhára bőségesben hozó perecskék ellátását. Vagy azt képzei az igen tisztelt

Előadó úr, hogy egy lehetséges állapot lenne-e az, hogyha jönnek az ügyfelek az amfibikus irodába s azon feleletet kapják, az ügyvédközjegyző úr elment tárgyalni a budapesti törvényszékhöz, s valószínű, hogy ott lesz egészen két óráig, hogy akkor az a szegény ügyfél az ő sürgős hitelesítésével köteles legyen addig várni, ha még pl. a keleti kényelemmel berendezett váróteremben is, hogy válogathat az ujságok és folyóiratok nagy számában és gyönyörködhetik a festményekben. Ugy-e bár az előadó úr nem tartaná ezt helyesnek. Pedig az élet így alakulna. Az általa teremthetni vélt ügyvédközjegyző egy fizikai személy lenne, akit még a legbölcsebb salamoni ítélettel sem szakíthat szét úgy, hogy egyik fele a bíróságoknál, tőzsdén és nem tudom hol a ministeriumoknál és bankoknál szaladgáljon, a másik fele pedig otthon üljön a közjegyzői irodában és végezze a közhiteleségi és egyéb functiókat. Igenis a közjegyző köteles egész nap az ügyfelek rendelkezésére állani, az ő praxisa otthonülő praxis, sítzmunka, az ügyvédé a szaladgáló praxis.

Lehetetlen állapotok állanának tehát elő, melyen csak az segíthetne, ha minden ügyvédközjegyzőnek lenne helyettese, aki vele egyszerre, párhuzamosan intézkedhetik és működhetik a perenkivüli ügyekben. Erre az előadó úr is reámutatott és a mai helyettesi intézménnyel érvelt. Ámde ma úgy áll a dolog, hogy a helyettes nem működhetik akkor, ha a közjegyző működik. A helyettesítés nem kivétel és nem szabály, ami helyes is. A hivatalért a főnök legyen elsősorban és szabályszerint a felelős és nem segédje. Az előadó a kivételt szabálylyá volt kénytelen emelni és képzeletében alkotott egy igazságügyi szervet, mely két személyből áll, ikreket, kik azonban nincsenek összenőve, kik közül egyik a bíróság előtt ül s perben képvisel, míg testvére otthon jogi tanácsokat oszt és perenkivüli teendőket végez. Aztán lehet-e eredményesen működni, jól és olcsón, távol a telekkönyvi székhelytől? Hiszen a jegyzői munkálatok még az egyszerű telekkönyvi ügyeknél is azért mutatnak fel annyi hibát, mert a jegyző télen, nyáron, szélben, esőben nem mehet be a távoleső telekkönyvi hatóságához telekkönyvi adatokért, hanem a tökéletlen község házabeli telekkönyvi másolatokból veszi adatait. Hát az ügyvédközjegyző úr, vagy ikertestvére még azt sem teheti meg, mert nincsen egyáltalán telekkönyve. Hanem ha szerződést akar csinálni, kénytelen fuvarost fogadni, bemenni a telekkönyvi

székhelyre s kiírni a telekkönyveket. A fuvar maga sokszor 20—30 korona lesz. Hátha még kitűnik hazajövelekor, hogy nem jól írta ki, vagy nem azt, amit kellett volna, újra be kell mennie, legtöbbször az érdekelt feleket is bevennie, hogy a telekkönyvi térképen, névmutatóban, parcellaregisterben a felekkel együtt állapítsa meg az ingatlanok azonosságát? Megbirja-e ezt az ideodautazást a magyarországi falusi ügyletek 99 percentje? Pedig csak úgy végezhet jó munkát, ha személyesen jár el a telekkönyvnél. Én legalább a helyszínén incidentaliter nem merek szerződést készíteni, ha előzőleg nem vittem magammal az összes szükséges telekkönyvi adatokat.

Miért van az, hogy ma is a legtöbb ügyvéd a bírósági székhelyeken működik, s nem húzza meg magát távoli falvakba? Mert eredményesen működni csak a bíróság székhelyén lehet. Mert olcsóbb, ha a fél megy be a székhelyre, mintha az ügyvéd vagy közjegyző keresi fel az ügyfelet, vagy az ügyvédközjegyző megy be a távolabbeső székhelyre. Olcsóbban utazik ám a paraszt, mint az úr. A paraszt elmegy esőben, hóban, hegyeken keresztül gyalog a székhelyre, de az úr hintóban vagy szánkón utazik és fuvaron kívül távozási díjat, napi díjat is követel. A beutazás pedig, mint kifejtettem, az ügyvédközjegyzőre nézve minden telekkönyvi ügynél nélkülözhetetlen lesz.

Az előadó úr természetesen kimondja az incompatibilitási elvet, hogy az ügyvédközjegyző nem működhet azon perekben, melyekben közjegyzői minőségben már működött. Természetesen ez áll fordítva is. Szóval ne tudja a jobb keze, mit teszen a bal. Az amfibikus lény hamleti tépelődésekbe fog esni az ügyek felvételénél, legyen-e közjegyző, vagy ne. Vissza kell emlékeznie, szerepelt-e ezen ügynél már mint fiskális, vagy mint közjegyző. Lesz két irattára. A peres és a perenkivüli irattár. Miután a feje még az amfibikus lénynek sem lehet káptalan, s a végzett perek ezreire, azok anyagára, személyeire csak nem emlékezhetik vissza, böngészhet az irattárban, míg reáakad, hogy incompatibilis ügylettel van dolga. Azután ne a könyvek közül, a szobából nézze ezt a kérdést az igen tisztelt előadó úr, hanem menjen ki az élet forgatagába, tülekedésébe, számoljon az emberi gyengeségek egész sorozatával, a kapzsisággal stb. Hát kérem, ha akadni fog olyan ügyvédközjegyző, aki nem tartja be ezen incompatibilitást, hogyan fogja azt az irodavizsgáltnál a kétféle irattár sok aktája közül

kikaparni az irodavizsgáló még akkor is, ha olyan tehetség lenne, mint az előadó úr. Vagy talán nem lehet-e ezek mellett azt is megtenni, hogy olyan szerződés készül, melyből per keletkezik, vagy keletkezhetik, s viszont a per úgy vezetetik, hogy az ügyből még jusson valami az ügyvédközjegyző úr közjegyzői zsebének is? Azt hiszi az előadó úr, hogy ilyenek ellen elég garancia az, hogy a szerinte megkívánt 15 év fegyelmi nélkül telt el? Ebben nagyon csalódik. Talán magáról ítél. Nagyon, de nagyon sok ember szaladgál már több mint 15 év óta ezen szegény hazában, fegyelmi nélkül, pedig fegyházat érdemelt ki már régen. Igenis ez így van, igen tisztelt előadó úr és mindig így lesz, míg a világ állni fog. Ne vigyünk bele tehát az életbe olyan működést, mely kifurkált-sága mellett az ellenőrzést, mely most is elég laza, úgyszólván lehetlenné teszi egy fontos, lényeges kérdésre nézve, az ügyleti incompatibilitásra nézve.

Hogy nem hazabeszélek, azzal is bebizonyítom, hogy igenis kimondom azt, hogy bizonyos alacsonyabb értékhatárig nem kívánom a községi és körjegyzők eddigi működésének megszüntetését sem. 200 korona értéken alóli ügyekben hagyjuk meg a községi és körjegyzők eddigi működési terét. Ami nem jelenti azt, hogy ha az érdekelt félnek nagyobb bizalma van az ügyvédben, vagy közjegyzőben, úgy ezekhez forduljon.

Levonom a végső gyakorlati consequentiákat:

Kivánatos, hogy a bíróságok egyes perenkivüli teendői közjegyzőkre és ha lehet, ügyvédekre is ruháztassanak át, s ennek gyakorlati kivihetősége céljából minden telekkönyvi hatóság mellett közjegyzői állás rendszeresítendő, nagy városokban a közjegyzői állások a tágitott hatáskör által feltételezett mértékben szaporítandók és a telekkönyvi hatóságok tehermentesítésének közvetett előmozdítása és a telekkönyvi állapotok rendbentartása céljából 200 K értéken felül a telekkönyvi ügyletek szerkesztése és a beadványok készítése közjegyzőkre és ügyvédekre bizandó kategóriák felállítása mellett. Tudniillik az eddigi kényszerű közjegyzői okiratok területe kiterjesztendő és a közjegyzői kényszer a szülők és gyermekek közötti ügyletekre is kimondandó nagyobb garancia okából. A többi perenkivüli ügyekben pedig működjenek közjegyzők vagy ügyvédek aszerint, amint szoros értelemben vett hites bizonyosági funkcióról van szó, vagy nem.

A járásbiróságok, illetve telekkönyvi hatóságok kerületei pedig arányosabban osztandók meg és szaporítandók.

Az általam ajánlott módosítások legbensőbb meggyőződéseim szerint a jogkereső közönség és jogbiztonság érdekét fogják szolgálni. Az ügyvédi túlszofaltságot nem fogják ugyan megszüntetni, épen úgy, mint az ügyvédközjegyzőség sem, mert bocsánatot kérek a drasztikus hasonlatért, ahol nagyobb és jobb a legelő, oda nagyobb nyáj is fog menni és mikor az már mindent le is legelt, még akkor is fog odatódulni a többi azon reményben, hogy még neki is jut ott valami. Minél több teret adunk az ügyvédségnek, annál nagyobb lesz a tódulás ezen pályára. Hogy ad absurdum vigyem a hasonlatot, kimondhatnók még azt is, hogy ezentúl még sétálni is csak ügyvéd kíséretében lehet, s mégsem segítenénk a bajon, mert nemsokára utána tizszer-huszsor több ügyvéd lenne ezen szerencsétlen hazában azon reményben, hogy már sétából is meg lehet élni.

Az ügyvédi pályára való tódulás az ország betegsége, fajunk betegsége. Fiskális mindenki lehet, de mérnök, orvos, technikus nem mindenki. Ügyvédi diplomát ma úgy is lehet szerezni, ha nem tanul az ifjú, hanem az apja pénzét költi a kávéházban, orfeumban és leteszi a szigorlatokat és ügyvédi vizsgákat a repülőgépek gyorsaságával előkészítő cursusokon, melyek tulajdonosai nem restellik nyíltan és nevük alatt hirdetni ezt a diplomagyártást, ami Magyarország jogi kulturájának szégyenfoltja. Ne nevezze magát a magyar jogásznemzetnek, mert ez nem igaz. Csak annyi igaz belőle, hogy ebben a hazában legtöbben jogászok szeretnek lenni ringy-rongy jogi tudással, a többit a protectióra és összeköttetésekre bízva, s hogy azért lehetséges ez, mert Magyarországon mindenki lehet jogász, akkor is, ha nem tudja komolyan a jogtudományt, s mert Magyarországon a szigorlatokra el lehet készülni úgynevezett puskákból, mert sok egyetemi professor megelégszik egy óriás anyagnak néhány kérdésével, évről-évre, nem vevén magának a fáradságot arra, hogy a vizsgákon föladja szakmájának egész tereumát. Kérdeznének csak minden évben mást a vizsgázóktól, tudom, hogy ezek kénytelenek lennének az egész anyagot rendszeresen betanulni, s akkor mindjárt kevésbé izlenék az aranyifjúságnak a jogi pálya.

Dr. Kubinyi János
nagyrőczei kir. közjegyző.

Felsőbirósági határozatok.

Telekkönyvi rendtartás.

77. A nagypéli 270. számú telekjegyzőkönyvben C 33. alatt foglalt bejegyzés szerint a C 32. alatti zálogjog engedmény útján át nem ruházható, sem alzálogjoggal meg nem terhelhető. A m. kir. Curia 74. számú döntvénye ugyan csak az ingatlan tulajdonjogára vonatkozó terhelési és elidegenítési tilalomról rendelkezik, de rendelkezése joghasonlatosság alapján a zálogjogra, mint szintén elidegeníthető és megterhelhető dologi jogra is alkalmazható. A zálogjognak a forgalomból való kizárása tehát ugyanazon elvek szerint bírálendő el, mint az ingatlané. Ebből kiindulva, a zálogjogra vonatkozó terhelési és elidegenítési tilalom érvényességéhez az kívántatik, hogy a tilalom a zálogjog bekebelezésével egyidejűleg és kapcsolatosan jegyeztessék be és hogy a zálogjogot engedő tulajdonosnak magára a zálogjogra vonatkozó igénye biztosítását czélozza. A C. 33. alatti tilalom ezeknek a feltételeknek megfelel és az érvényesnek tekintendő, mert a bejegyzésre alapul szolgáló iratok szerint S. B. tulajdonos a zálogjoggal biztosított követeléssel szemben beszámítási jogot nyert és a zálogjog bekebelezését csak a tilalom feljegyzésétől feltételezetten engedte meg, hogy ezáltal beszámítási jogának érvényesítését biztosítsa. A 74. számú döntvény indokolásának az a része, hogy az elidegenítési és terhelési tilalom a zálogjognak oltalmára nem szolgálhat, akként értelmezendő, hogy az átruházó az ingatlan állagára nem köthet ki érvényesen tilalmat abból a célból, hogy azzal ne az állagra vonatkozó igényét, hanem szerzett zálogjogát biztosítsa. (Curia, 1912. február 28. 2329/1911. sz. a nagyváradai tábla indokainak hhagyásával.)

Czégügyek. Váltóóvás.

78. A budapesti kir. törvényszék: Felperest keresetével elutasítja. Indokok: Nem vitás peres felek között, hogy a kereseti váltó a B) alatti óvás tartalma szerint lejáratkor M. O. főkönyvelőnek mutattatott be. E tekintetben vita tárgyát alperes azon kifogására, hogy a váltó a telepes czég főkönyvelőjének mutattatott be fizetés végett s így a felvett óvás a visszkereseti jogok fentartására alkalmatlan, csak az képezi, hogy nevezett főkönyvelő jogosult-e a felperesi részvénytársaságot képviselni és annak nevében a váltótörvény 99. §-ának 3. pontjában előírt és jogi hatálylyal bíró

választ adni. Minthogy pedig . . . a törvényszéknél vezetett társas cégek jegyzékének . . . tanúsága szerint M. O. a cég jegyzésére jogosítva nincs, s minthogy a főkönyvelő ezen minőségében nem tekinthető jogosítottnak a felperesi részvénytársaság képviselőjére: ennél fogva a váltó nem az arra felhatalmazottnak tekintendő személynek mutattatván be fizetés végett, a felvett óvás nem alkalmas a visszkereseti jog fentartására, miért is alperes . . . (egyéb) kifogásainak érdemben való elbírálása nélkül felperest keresetével elutasítani kellett. (1911. márczius 8. 17,940. sz.)

A budapesti kir. ítélőtábla: Az elsőbíróság ítéletét megváltoztatja, felperest keresetével abból az okból, hogy a keresethez csatolt óvás nem alkalmas felperes visszkeresetének fentartására, elutasíthatónak nem találja és az elsőbíróságot utasítja, hogy ezen ítélet jogerőre emelkedése után alperesnek egyéb kifogása tárgyában új határozatot hozzon. Indokok: Az elsőbíróság szabálytalanul tekintette a keresethez csatolt óvást, mert az óvatoló kir. közjegyző a váltót a felperes pénzügyi főkönyvelőjének mutatta be fizetés végett. Minthogy azonban a főkönyvelő már állásánál fogva a pénzügyi főosztály vezetőjének tekintendő, kinél az intézet üzlethelyiségében a váltó fizetés végett érvényesen mutatható be és kit különös felhatalmazás nélkül is feljogosítottnak kell tekinteni az óvásban foglalt nyilatkozat tételére: ennél fogva az elsőbírósági ítélet megváltoztatása mellett ki kellett mondani, hogy felperes az óvás szabálytalansága miatt keresetével el nem utasítható . . . (1911. május 11. 1144. sz.)

A kir. Curia: A másodbíróság ítéletét indokolása alapján helybenhagyja. (1912. február 7. 715/V. 1911. sz.)

A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jogesetek.

79. G. K. örökgyó alaki érvényesség szempontjából meg nem támadott végrendeletének első pontjában akként rendelkezik, hogy takarékpénztári betétekben levő egész vagyonát egyenlő részekben a felperesnek és az elsőrendű alperesnek hagyja, második pontjában pedig azt rendeli, hogy „minden egyéb érték-tárgyat, különösen ékszereit, butorait, ruháit, fehérneműit, berendezési tárgyait és egyéb ingóit is“ az elsőrendű alperesnek hagyja.

A végrendelet eme rendelkezéseinek egybevetéséből, különösen abból a körülményből, hogy az örökgyó a vagyonához tartozó ingóságoknak faj szerint való felsorolásánál az „is“ (auch) kötőszócskát használta és emellett még a fajuk szerint felsorolt ingóságokon kívül levő minden egyéb összes ingóiról az elsőrendű

alperes javára rendelkezik, továbbá abból a nem vitás körülményből, hogy az örökgyó hagyatéka csak ingóságokból állott, kétségtelenül megállapítható, hogy az örökgyó a felperes örökjogát pusztán a végrendelet első pontjában tüzetesen megnevezett vagyontárgyra: takarékpénztári betéteinek felére szorította, míg az ezen felül lévő összes vagyonára az alperest nevezte meg örökösül. Ezek szerint tehát a felperest csak az örökgyó takarékbetéteinek felerésze illeti meg és nem fogadható el helyesnek az az érvelése, hogy a leltár 49/a tétele alatt felvett 10.000 korona követelésről a végrendelet nem rendelkezik, mert a kintlevő követelés, épúgy mint a szövetkezeti törzsjegy és részvény, ingó vagyont képezvén, ezek is az elsőrendű alperesnek hagyományozottaknak tekintendők. Az öröklési igények az örökség megnyitakor létező állapot szerint lévén elbírálandók, nem döntő ebben a perben az a kérdés, hogy az örökgyónak a végrendelet idejében mennyi betétje volt és hogy a leltár 49., 49a és 50. tétele alatt felvett értékek a végrendeletkor megvolt betétekből létesültek, mert a felperes ettől függetlenül csak az örökség megnyitakor létezett betét felét igényelheti, mert abból a körülményből, hogy az örökgyó a végrendeletkor megvolt betétének állományát kevesbítette, anélkül, hogy végrendeletét megváltoztatta vagy egyéb intézkedést tett volna, arra kell következtetni, hogy az örökgyó ezzel a tényével a felperesnek hagyott örökrészt szándékozott kisebbiteni. A végrendelet ilyen magyarázatának nem mond ellene az a körülmény, hogy az örökgyó végrendeletének 3. pontjában rendelt hagyományokat a felperes és az elsőrendű alperes által közösen rendelte fizetni, annál kevésbé, mert az örökgyó a fizetésre örökösök között egyenlő arányt meg nem állapított. Mindezek alapján mindkét alsóbíróság ítéletének megváltoztatásával a felperest az ítélet rendelkező részében meghatározott öröklés igényével el kellett utasítani. Ezek szerint a felperes és az elsőrendű alperes különböző arányokban örökölvén, helyt kellett adni a keresetnek a hagyatéki terhek viselésére vonatkozóan, mert a végrendelet nem tartalmaz intézkedést abban az irányban, hogy a hagyományokat az örökösök egyenlő arányban viseljék, ilyen intézkedés hiányában pedig az állandóan követett bírói gyakorlat szerint a peres felek a hagyományokat, valamint a hagyatéki terheit is egymás között örökrészeik arányában tartoznak viselni. A keresetnek tehát ebben az irányban mindkét alsóbíróság ítéletének megváltoztatásával helyt kellett adni annyival inkább, mert a hagyatéki iratokban semmi adat sincs arra, hogy a felperes a hagyományok és a hagyatéki terhek felerészeinek fizetését elvállalta volna. (Curia 1912. február 21. 5503/1911. sz.)

80. Az 1876: XVI. t.-cz. 2. §-a akként rendelkezik, hogy „végrendeleti tanu nem lehet, aki nyereségvágyból elkövetett büntett miatt jogerősen el volt ítélve“.

A magyar büntető törvénykönyvek (1878. évi V. és 1879. évi XL.) életbeléptetéséről szóló 1880: XXXVII. t.-cz. 23. §-ának második bekezdése azt rendeli, „hogy ott, ahol a büntető törvényekben a nyereségvágyból elkövetett büntett vagy kihágás kifejezés használatik, a nyereségvágyból elkövetett vétség is értendő.“ Egyik törvényhely sem tartalmaz azonban rendelkezést arra nézve, hogy a nyereségvágyból elkövetett büntett vagy vétség miatt jogerősen elítélt egyéntől a végrendeleti tanuskodási képesség egyszerismindenkorra megvonatott-e, avagy az elítélés erkölcsi hatálya bizonyos idő múlva megszűnik és a tanuskodási képesség újra feléled. E tekintetben a birói gyakorlat — támaszkodva az 1878: V. t.-cz.-nek, mint az 1876: XVI. t.-cziknél későbbi törvénynek 58. §-ára, amely szerint „aki hivatalvesztésre és politikai jogok gyakorlatának felfüggesztésére ítéltetett, ha szabadságvesztésbüntetését kiállotta, közhivatalra vagy közhatósági megerősítéstől függő hivatalra, állásra vagy szolgálatra azon időtől fogva ismét alkalmazható, amelytől politikai jogait újlag gyakorolhatja“ — azt a jogszabályt követte, hogy az ily módon elítélt egyén, ha büntetését kitöltötte és attól számítva a B. T. K. 57. §-ában megjelölt mellékbüntetésnek leghosszabb határideje is letelt, végrendeleti tanuskodási képességét is visszanyeri, mert ha az illető bármely községi hivatalt is viselhet, így községi jegyző, biró vagy közgyám is lehet, tehát közbizalmi állást betölthet, akkor nem fosztható meg attól sem, hogy valamely végrendekezésnél tanu is lehessen (Curia 11,890/1894., 5532/1906. sz.), sőt a Curiának 1905. évi január 24-én 464/1905. sz. alatt kelt ítélete szerint ez a tanuskodási képesség már a kiszabott mellékbüntetések határidejének a lejártával is nyomban feléled.

A birói gyakorlat által ez utóbbi határozatban követett jogi álláspontot elfogadva és azt a jelen esetre alkalmazva, ki kellett mondani, hogy az örökhagyó által alkotott írásbeli végrendelet abból az okból, hogy annál V. J. tanuként alkalmaztatott, érvénytelennek ki nem mondható:

mert nevezett tanu sikkasztás vétségeért 14 napi fogházra és egy évi hivatalvesztés és politikai jogainak felfüggesztésére lett elítélve és szabadságvesztés-büntetését 1903. évi december hó 29-én kitöltötte s így a kiszabott mellékbüntetések hatálya is 1904. év végével megszűnt, amely időben nevezett végrendeleti tanuskodási képességét is visszanyerte, így az 1908. november 22-én kelt végrendekezésnél mint érvényes tanu szerepelhetett. (Curia 1912. január 25. 3741/1911. sz.)

*

81. A hagyatéki terhek olyan esetben, amidőn az ági és szerzeményi vagyonban öröklésre hivatottak állanak szemben, az állandó birói gyakorlat értelmében elsősorban a szerzeményből elégitendők ki, mert szerzeménynek csak az a hagyatéki érték tekinthető, amely az ági értéknek és a hagyatéki terheknek teljes fedezete után marad fenn. Ehhez képest e részben téves ugyan a másodbiróság ítéletének álláspontja, mindazonáltal a másodbiróság ítélete helybenhagyandó volt vonatkozó egyéb indokolása alapján és azért, mert egyfelől a felperesek nem felebbeztek amiatt, hogy a hagyatéki terheknek egy része az ági értékből levonatik akkor, amidőn az összes terhek a szerzeményből fedezhetők és másfelől azért, mert ezzel szemben teljesen közömbös az, hogy a hagyatéki terhek 419 korona 98 fillérben vagy 131 korona 42 fillérnél még magasabb összegben állapíttatnak-e meg, mert azok a 800 koronában megállapított szerzeményi értékből mindkét esetben teljesen fedezhetők s így az ági érték is teljesen kiadható lett volna. (Curia 1912. január 23. 3456/911. sz.)

*

82. Ha örökhagyó végrendeletében fiát örökössé, özvegyét pedig a fia elhalálózása esetére utóörökössé tette s a hagyatéki tárgyaláson a fiú és az özvegy örökösödési igényeiket egyezségi-leg rendezték anélkül, hogy a fiú elhalálózása esetére végrendeletileg biztosított utóörökösödési jogát az özvegy érvényesítette volna, a fiú később bekövetkezett elhalálózása után ennek hagyatékára az apa özvegye végrendeleti utóörökösödési jogát többé nem érvényesítheti. (Curia 1911. decz. 5. 3434/911. sz.)

*

83. Az 1876: XVI. t.-cz. 6. §-ának helyes értelmezéséből következik, hogy a végrendeletet a végrendeleten szereplő tanuk egyikének kell felolvasni, ha tehát a végrendeletet valamelyik jelen volt, de a végrendeleten tanuként nem szereplő személy olvasta fel: a végrendelet érvénytelen. (Curia 1911. november 23. 2249/911. sz.)

*

84. Az irni nem tudó végrendelező az aláírást úgy is teheti, hogy a feléje nyújtott tollszárat megfogja és neve elé a néviró teszi meg a keresztjegyet. (Curia 1911. nov. 28. 2607/911. sz.)

*

85. A közös végrendelet csak akkor bír öröklési szerződés jellegével, ha a végrendeletek a visszavonás jogáról lemondtak, minélfogva az ilyen közös végrendelet egyoldalúan vissza nem vonható. Minden más közös végrendelet, még akkor is, ha kölcsönös és viszonyos intézkedéseket is tartalmaz, a házastársak életében mindegyik házastárs által a másik házastárs tudta s értesítése nélkül egyoldalúan is visszavonható; ilyen esetben azonban a kölcsönös és viszonyos végrendelet egészben hatályát veszti. (Curia 1911. nov. 14. 2960/911. sz.)

*

86. A királyi jóváhagyással ellátott hitbizományi alapítólevélben megállapított jogutódlási rendelkezéssel szemben nem jöhet tekintetbe az alapítóknak korábban kelt, de királyi jóváhagyást nem nyert végrendeletében megállapított és az alapítólevélből eltérő öröklési rend még akkor sem, ha a királyi jóváhagyást kérő örökösök az alapítólevél kelte után létrejött egyezségben a végrendeleti intézkedéseket magukra nézve kötelezőknek elfogadták. (Curia 1911. decz. 19. 5191/911. sz.)

*

87. A családi kötelékhez szorosan tartozó egyének közt létesült ügyletek harmadik személyek irányában rendszerint csak annyiban hatályosak, amennyiben nem sértik ezeknek az ügylet létesültekor már fennállott vagyoni igényeit. (Curia 1911. október 31. 1303/911. sz.)

*

88. R. J., D. J., R. I. és S. J. tanuk vallomásaival bizonyítva van ugyan, hogy az örökhagyó kívánságára 4 tanu együttes jelenlétében a végrendeletet S. J. foglalta írásba, az okiratot az örökhagyó és 4 együtt jelen volt tanu előtt fölolvasta, bizonyítva van az is, hogy örökhagyó a végrendelet fölolvastása után kijelentette, hogy az okirat jól van megírva és megbizta S. J.-t nevének aláírásával; bizonyítva van az is, hogy mindezek megtörténtével a S. J.-on kívüli 4 együttesen jelen volt tanu a végrendeletet egymásután a maga kezével aláírta, mindennek daczára azonban az örökhagyónak ezt a végrendeletét érvényesnek elismerni nem lehetett. Alaptalan ugyan felperesnek az az érvelése, hogy a végrendelet voltaképp átruházási szerződés s mint ilyen már azért is érvénytelen, mert közjegyzői okiratba nem foglaltatott, alaptalan pedig ez az érvelés azért, mert az okirat világosan végrendeletnek van czímezve, mert tartalma és a végrendeleti tanuk vallomása szerint az örökhagyó kifejezetten végrendeletnek akart s mert a hitves javára szóló magánvégrendelet, ha egyébként a végrendeleti alaki-ságok szabályainak megfelelő, közjegyzői okirat nélkül is érvényes.

Alaptalan felperes érvelése azért is, mert az a tény, hogy az okiratot a végrendeleti örökös is elfogadási nyilatkozatával aláírta, a végrendelet érvényére nem hat ki s ez legföljebb akkor képezhetné bírói mérlegelés tárgyát, ha a végrendeletet az azt elfogadó alperes támadná meg. Minthogy azonban a végrendeleti tanuk, sem a végrendelet szövegében, sem külön záradékban nem tanusították azt, hogy örökhagyó az okiratot, a tanuk együttes jelenlétében végakarátának nyilvánította, sem azt nem tanusították, hogy örökhagyó az okiratot előttük kézjeggyével ellátta s azt helyette és megbízásából más irta alá, minthogy a törvény szabad értelmezése mellett sem tekinthető a végrendelet zárómondata: „felolvasás után a felek helyesnek ismerték el és aláírták a tanuk jelenlétében“ olyannak, amely az alaki kellékek megtartására nézve kétségtelen bizonyítékul szolgálhat; minthogy az 1876:XVI. t.-cz. 6. §-ának rendelkezésével megállapított alaki kellékek utólag, tanuvallomások által nem pótolhatók: T. J. írásbeli magánvégrendelete külső kellékeire nézve lényeges hiányokban szenved s ezért annak érvénytelenítése indokolt.

A válaszhoz csatolt 1901. O. 89/5. számú átadó végzéssel bizonyítva van ugyan az ingatlan hagyatéknak ági minősége s ez felperes kereseti jogosultságának megállapítására kétségtelenül elegendő, minthogy azonban az ingókra nézve kétséges, vajjon ezek vagyoni eredetére való tekintettel minő törvényes öröklésnek van helye, minthogy a hagyatéki eljárás során a nem vitás hagyományok tekintetében sem történt intézkedés, szükséges, hogy az ítélet után a hagyatéki bíróság perenkivüli eljárással rendezze a még függő kérdéseket. (Curia 1912. február 20. 3991/1911. sz., a pozsonyi tábla ítéletének megváltoztatásával és a rózsahegy-i törvényszék indokainak hahagyásával.)

*

89. Az örökbefogadott kiskorunak édesanyja jogosítva van az örökbefogadási szerződést eredeti érvénytelenség alapján megtámadni, mert a szerződés az ő volt gyámi hatalmát érinti. (Curia 1911. nov. 28. 2751/911. sz.)

*

90. Az a körülmény, hogy az egyik házastárs halála után annak hagyatéka letárgyaltatott és bíróilag átadatott, nem akadályozza a leszármazókat abban, hogy az életben levő szülő vagyónából az elhalt szülő közszerzeményét követeljék, de ennek meghatározásánál az elhalt szülő átadott hagyatéka is figyelembe veendő, mert a közszerzemény létezése, mennyisége és értéke nem egyes vagyontárgyakból, hanem a házastársak összvagyonából állapítandó meg. (Curia 1911. decz. 7. 3057/1911. sz.)

*

91. Az apa és fiu ellenérdekű özvegyi jogainak összetalálkozása esetében a fiu özvegyét megilleti ugyan a férjére az apáról, anyja özvegyi jogával hárult vagyonjuttalékra a haszonélvezeti jog, de csak annyiban, amennyiben az apa özvegyének özvegyi joga elsősorban kielégíthető, amit nem akadályozhat az a körülmény, hogy a fiu, míg élt, nem kérte anyja özvegyi joga korlátozását, mivel a korlátozás joga az ő özvegyét is megilleti. (Curia 1911. nov. 29. 2746/1911. sz.)

*

92. Nem válik érdemtelené és férje halála után annak hagyatékára özvegyi haszonélvezeti jogát szabadon érvényesítheti az a nő, ki férjét elhagyta és hozzá többé vissza nem tért ugyan, de az elhagyásra a férj magatartása adott okot és ez tette indokoltá a visszatérés megtagadását is. (Curia 1911. december 7. 2810/911. sz.)

*

93. Az örökhagyó által alkotott végrendeletben a házastárs javára az egész hagyatékra rendelt haszonélvezet a kötelesrész sérelmére nem lehet, ennél fogva a kötelesrészre jogosult leszármazó követelheti, hogy a hagyatékból őt illető és a kötelesrésznek megfelelő jutalék neki a haszonélvezettől menten adassék ki. (Curia 1911. december 5. 2758/911. sz.)

*

94. Jogszabály ugyan, hogy a kötelesrész az özvegyi haszonélvezettől mentesen adandó ki, azonban ez a szabály nem nyerhet alkalmazást abban az esetben, ha a hagyaték jövedelme nem tesz ki többet, mint amennyi az özvegy ellátására szükséges, mely esetben a kötelesrész csak az özvegyi haszonélvezet megszűnte után nyer kielégítést. (Curia 1911. december 5. 3329/911. sz.)

*

95. A szülő által megajándékozott gyermekek a kötelesrészre jogosított gyermek kötelesrészéért egymásközt a nekik örökrészüknön fölül ajándékozott értékek arányában, a kötelesrészre jogosított gyermekkel szemben pedig az örökrészüket meghaladó ajándékozott értékkel egyetemlegesen felelnek; ez alapon a kötelesrészért az a gyermek, ki örökrészen felül olyan értékkel van megajándékozva, mely a kötelesrész fedezi, egyedül is marasztható. (Curia 1911. december 6. 2747/911. sz.)

*

96. A megajándékozott leszármazó csak az örökrészt meghaladó ajándék értéke erejéig felelős a kötelesrészért. (Curia 1911. november 14. 2051/911. sz.)

*

97. Unoka hagyatékából a nagyszülő kötelesrészt nem követelhet azon a jogon, hogy ő gyermeke után kötelesrészre hivatott volt, ha a gyermeke utáni törvényes öröklésből őt gyermekének lemenője kizárta. (Curia 1911. november 15. 3446/911. sz.)

*

98. Azt az értéket, melyet a szülő egyik gyermekének a gazdasága körül kifejtett fáradozása és tevékenysége s ekként érdemei megjutalmazása czéljából juttatott, a szülő halála után a megjutalmazott gyermek osztályra bocsátani nem köteles. (Curia 1911. december 6. 2753/911. sz.)

*

99. A törvénytelen származásának kimondatni kért kiskorú R. L. II. rendű alperes a felperes és I. r. alperes között 1909. évi augusztus 17-én létrejött házasság megkötése után a negyedik hónapban 1909. évi november 27. napján születvén meg, mint-hogy a törvényes születés vélelme csak arra a gyermekre nézve áll fenn, amely gyermek a házasság megkötésétől számított hat hó eltelte után született, a kiskorú II. r. alperes törvénytelen származásának vélelmezendő, hacsak nem bizonyítatik, hogy a felperes az I. r. alaperessel a házasság megkötése előtt eltelt fogamzási időszak alatt, vagyis az 1909. évi február hó 1. napjától az 1909. évi május hó 30. napjáig terjedő időben nemileg közösült, amire nézve a bizonyítási kötelezettség az alpereseket terhelte. Minthogy azonban az alperesek ennek a kötelezettségüknek eleget nem tettek: a kiskorú II. r. alperes törvénytelen származása feltétlenül megállapítandó és pedig tekintet nélkül arra, hogy a felperes a házasság érvénytelenítése iránt általa szintén folyamatba tett perben részére megítélt pótesküet letette-e vagy sem. Ezeknél fogva a Curia a másodbiróság ítéletét a fentebb felhozott indokokból hagyta helyben. (Curia 1912. február 8. 2716/11. sz.)

*

100. Bizonyítva van a II. és III. alatti nyilatkozat tartalmi valódiság vagyis, hogy felperesek az abban felvetnek elismert összegeket atyai örökségük fejében kapták. Minthogy pedig ezekben a nyilatkozatokban a felperesek minden fenntartás nélkül kijelentik, hogy a felvett összegekkel apai örökségükre teljesen ki vannak elégítve s hogy atyjuk vagyonára sem életében,

sem holtá után igényt nem tartanak; minthogy a II. és III. alatti nyilatkozatok megelőző időben kelt végrendelet szerint felpereseknek a 400—400 K is örökségük végleges kielégítésül jár, ennél pedig a nyilatkozatok szerint az örökhagyótól nagyobb összegeket kaptak s minthogy végül lemondani végrendeleten alapuló örökségi igényről is lehet, felperesek az örökhagyó által nekik fizetett 900 K és 700 K-val minden, tehát a korábban kelt végrendeleten alapuló öröklési igényükre is kielégítést nyertek annyival inkább, mert felperesek nem is állították, hogy apjuk által a lemondó nyilatkozatok kiállítását megelőző időben készült végrendeletéről tudomással ne bírtak volna; a végrendelet tartalmának ismeretéből pedig okszerűen következtethető, hogy felperesek lemondása a végrendeletben részükre szánt előnyre is vonatkozott. (Curia 1912 február 13. 4454/1911. P. sz.)

*

101. A szerződés, amelylyel a peres felek szülői ingatlanokat két fiukra és két menyükre átruházták, a kir. Curia is ajánlékozási szerződésnek állapítja meg, mert a megajándékozottak által az ajándékozó szülőknek fizetett életjáradék a szakértői vélemény adatai szerint az ingatlanok jövedelméből fedezhető volt. Az ingatlanok értékét a Curia is 7200 K-ban fogadja el a másodbiróság vonatkozó indokánál fogva. Ezt terheli a másodbiróság által felvett 160 K temetési költség és K. G.-nak 600 korona követelése az elsőbiróság ítéletének idetartozó indokai alapján. Ellenben G. M.-nak 800 K követelését mellőzni kellett, mert a most nevezetnek vallomása alapján nem lehet megállapítani azt, hogy ezt a követelést az alperesek fizették meg az ingatlanok átruházása után. Eszerint az ajándékozott érték 6440 kor., melyből a felperes kötelesrésze ($\frac{1}{8}$) 805 korona, ebből megkapott 530 koronát, illeti tehát még 275 korona. Ezt az összeget azonban az alperesek nem egyetemlegesen tartoznak megfizetni, mert az ajándékozókkal öröklési kapcsolatban álló megajándékozott gyermekek s velük egy tekintet alá eső házastársaik az ajándékértékek arányában felelősek, a két fiú tehát csak az ő törvényes örökreszeiket meghaladó ajándékérték arányában volna felelős, a jelen esetben azonban az egyenlő arányban való marasztalásnak van helye, mert a megajándékozottak az átruházási szerződésben mindnyájan kötelezve vannak az arány meghatározása nélkül, tehát egyenlő arányban a felperes részére megállapított 530 kor. megfizetésére, amiből következik, hogy a kiegészítésképen megítélt összeg megfizetéséül is ezt az arányt kell alkalmazni.

Az egyik megajándékozott, P. J.-né meghalván, kötelezettsége a tőle örökölt érték erejéig örökösire átszállott. (Curia 1912 február 7. 3889. sz.)

*

102. Az adós illetményei, melyeket a Vhn. 6., 7., és 11. §-ai kétharmadrész erejéig mentesítenek a végrehajtás alól, a Vhn. 9. és 14. §-aiban megje ölt esetekben csakis a most említett kétharmadrész fele erejéig foglalható le, mégis azzal a korlátozással, hogy a Vhn. 6. és 11. §-aiban meghatározott illetményekből 1000 korona, Vhn. 7. §-ban és 13. §-ának harmadik bekezdésében körülírt nyugdíjból vagy nyugdíj természetével bíró más járandóságból 600 korona a végrehajtást szenvedő javára a végrehajtás alól mindenestre mentes maradjon. (A budapesti kir. tábla 13. sz. polgári döntvénye. 1912. január 17.)

*

103. A kereskedelmi ügyletek megkötésénél a K. T. 313. §-a szerint az írásbeli szerződés érvényességéhez elegendő, ha az okmányt a kötelezett fél aláírja. Az ily módon kiállított okirat arra nézve, hogy kiállítója a benne foglalt nyilatkozatot tette — ha megtévesztés fenn nem forog — teljes bizonyítékul szolgál abban az esetben is, ha a kiállító az okirat nyelvét nem érti és tanúk az okiraton nem is bizonyítják, hogy annak tartalmát a kiállítónak az általa értett nyelven megmagyarázták. (Curia 1912. január 16. 424/1911. sz.)

*

104. Nagyértékű ingatlanokra (uradalomra) vonatkozó adásvételről lévén a jelen esetben szó, a dolog természeténél fogva, de B. V. tanu azon vallomásából kitűnőleg is, hogy őt dr. J. I. „a szerződés megírása“ végett hívta fel Budapestre és hogy a tanu ideiglenes szerződést írt alá, nyilvánvaló, hogy a felek szándéka szerint a szerződésnek írásba foglalása vagyis az összes kikötéseket különösen a vételár fizetésének módozatait is tüzetesen és pontosan tartalmazó okiratnak szabályszerű kiállítása az ügylet végérvényes létrejöttének lényeges feltétele — érvényességi kelléke — volt; ilyen okiratot pedig a felek ki nem állítottak. (Curia 1912. február 16. 422. sz.)

*

105. A jelen esetben hasznélvező az őt élethossziglan megillető hasznélvezetést a kikötött ellenérték ellenében átengedvén a felperesnek, ezzel nyilvánvalóan nem magát a jogot, hanem csupán annak a gyakorlását ruházta át. A hasznélvezetnek zár alá vétele következtében tehát, felperes épen a hasznélvezeti jog gyakorlásában szenved sérelmet, ez a jog pedig az ingatlanra bekebelezett hasznélvezeti jogból mint dologi jogból folyó oly jogosítvány,

melynek megvédésére az 1881: LX. t.-cz. 168. §-ra alapított keresettel tekintettel a m. kir. Curianak 55. sz. a. hozott döntvényére is, fellépni jogosított. Ha tehát felperes az átruházás által a haszonélvezet gyakorlását megszerezte, egyedül abból az okból, hogy egyedül a haszonélvezeti jog, mint a jogosított személyéhez kötött jog át nem ruházható, keresetével el nem utasítható.

Miért is a másodbiróság ítéletének megváltoztatásával a rendelkező részben foglaltak szerint kellett határozni. (Curia 1912. február 23. 41. sz.)

Adó- és illetékügyek.

106. Az 1881. évi XXVI. t.-cikk 20. §-ának negyedik bekezdésében, illetve az 1881. évi XLI. t.-cikk 64. §-ának első bekezdésében meghatározott illetékmentesség kiterjed arra a vagyónátruházásra is, amely az állam, törvényhatóság, község javára a kisajátítási jog kérelmezése nélkül kötött kisajátítási egyezség útján oly közérdekű célra létesül, amelyre törvény alapján kisajátításnak van helye. (A m. kir. közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának XXXIII. számú döntvénye, 1912. jan. 27. hit. február 17.)

*

107. Az 1883. évi VIII. t.-cikk rendelkezésein alapuló 1.5 és 1%-os illetéktől, az ugyanazon t.-cikk 12. §-a alapján mentesnek tekintendő az az egyesület, amelynek egyetlen célja az, hogy a tag elhalálása esetében örökösének a tagoktól halálesetenként beszedett járulékokból alakult segélyösszeget fizessen. (A m. kir. közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának XXXIV. számú döntvénye. 1912. jan. 27. hit. febr. 17.)

*

108. Helytelenül kimutatott és illetéktelenül bevett fővárosi átíratási díj visszautalásánál a fél 5% kamatmegtérítést igényelhet. (M. kir. közig. bír. közigazgatási osztályának 6089/1911. K. sz. hat.)

*

109. Ideiglenes házadómentesség nem igényelhető azon a czimen, hogy az a régi épület, amelynek falait az új épületnél felhasználták, adómentes volt. (12531/1911. P. szám.)

*

110. A ház tulajdonosa által használt helységeknek becslés útján megállapított haszonértéke összehasonlítás útján felemelhető. (11485/1911. P. szám.)

*

111. A megvett ingatlanok az eladó adósságai miatt bírói árverésen való eladása nem egyenlő joghatályu az adásvételi jogügylet kölcsönös visszavonásával vagy annak bírói megsemmisítésével s így a vételi illeték törlésének sem a bélyegtvörvény 99. §-a, sem a 100. §-a szerint helye nincs. (8122/1911. P. szám.)

*

112. A haláleseti vagyónátruházási illeték nyilvántartása jogosan igényelhető akkor is, ha azt illetéki díjjegyzék 95. t. B. pontja 3. jegyzete értelmében 4.3%-kal irták is elő. (15088/1911. P. szám.)

*

113. Ingatlan tulajdonjogának kiigazítás címén való bekebelezése után 1.9%-os illeték nem követelhető, ha a szerzés illetékezés alá esett, habár a kiigazításra a felek szolgáltatottak okot. (14372/1911. P. szám.)

*

114. Ha a zálogjognak első bejegyzése után az illetéket nem rótták le, vagy nem szabták ki és azt elévülés következtében már ki sem lehet szabni, akkor az ugyanazon követelés biztosítása végett úgy annak a hitelezőnek javára történt ismételt bekebelezés illetékköteles. (14107/1911. P. szám.)

*

115. A zálogbejegyzés illetéke visszatérítendő, ha a bekebelezés pénzügyi javára váltóhitel biztosítása végett történt, de bizonyítva van, hogy a hitelt részben sem folyosították. (3733/1911. P. szám.)

*

116. Ha telekkönyvi ügyben a fél kellő számú felzetmásolatot nem ad: a) felzetmásolati illetéket csak akkor lehet követelni, ha a telekkönyvi hatóság a hiányt alakszerű felzetmásolatok készítésével pótolta.

sével pótolja, b) pótlás esetében is fölemelt összegben csak akkor lehet az illetéket követelni, ha a telekkönyvi hatóság a felet a hiányzó felzetmásolat pótlására felhívta. (15843/1911. P. szám.)

*

117. Az illetéki díjjegyzék 59. tétel 4. pontja alapján a feltételes illetékmentesség kereskedőknek és iparüzőknek olyan leveleit is megilleti, amelyek üzleti alkalmazottaknak szolgálatukba fogadásáról szóló jogügyletet tartalmaznak. (7717/1911. P. sz.)

*

118. A kereskedelmi és iparüzettel összefüggő jogügyletnek kereskedő és nem kereskedő között levél útján való megkötése esetében az illetéki díjjegyzék 59. tétel 4. pontjában megadott feltételes illetékmentesség a nem kereskedő által a kereskedőhöz intézett levélre is kiterjed. (26,325/1909. P. sz.)

*

119. Az ingókra vonatkozó adásvételi jogügyletet tartalmazó, feltételesen illetékmentes kereskedelmi levél feltételes illetékmentességét nem szünteti meg az a körülmény, hogy abban a vevő a vételár erejéig jelzálogi biztosítást enged. (8703/1911. P. sz.)

*

120. A betörés ellen való biztosítás alapján kifizetett kárösszegek után az 1883. évi VIII. törvénycikk 4. §-a szerint 1% illeték fizetendő. (9882/1911. P. sz.)

Közlemények.

A kassai kir. közjegyzői kamara f. évi február hó 25-én tartotta meg *Szmrecsányi László* udv. tanácsos, kassai kir. közjegyző elnökle mellett rendes évi közgyűlését. A titkári jelentés megemlékszik az elmúlt év eseményeiről, különösen a közjegyzői kongresszusról és jogászgyűlésről, amelyek körül kifejtett tevékenységeért *Rupp Zsigmondnak*, a budapesti kamara elnökének a közgyűlés elismerést és köszönetet szavaz. A közjegyzői ügyforgalom a következő számadatokból tűnik ki:

A bevezetések száma:	1911-ben	1910-ben	Emelkedés	Csökkenés
ügykönyvben	9547	9134	413	—
óvaskönyvben	22036	21748	288	—
hagyat. könyvben	11468	11811	—	343
birói megbízás	417	302	115	—
más. hitelesítés	3508	3346	162	—
fordít. hitelesítés	584	662	—	78
magánbeadvány	2581	2609	—	28

A 413 ügyszámtöbbletből 304 a névaláírások hitelesítésének emelkedésére esik, — a 9547 ügyszámból pedig 4142 a névaláírás hitelesítése (tavaly 3838) vagyis 44%.

Az óvások csekély emelkedés mellett még mindig nem érik el az 1909-iki állapotot.

A hagyatékok száma 3%-kal csökkent, a birói megbízások száma 35%-kal emelkedett.

A megejtett választás eredménye a következő: elnöknek: *Szmrecsányi László*; alelnöknek: *dr. Kazinczy Gyula*; választmányi rendes tagoknak: *dr. Kazinczy Gyula*, *dr. Kovaliczky Elek*, *dr. Markó Sándor* és *dr. Weisz Bernát*; választmányi póttagoknak: *dr. Wesselényi Mátyás* és *Bradács Gyula*; fegyelmi bírósági rendes tagoknak: *dr. Kazinczy Gyula* és *Szmrecsányi László*; fegyelmi bírósági póttagoknak: *Szaffka Pál* és *dr. Wesselényi Mátyás* kir. közjegyzők választottak meg.

*

A debreczeni kir. közjegyzői kamara f. évi február hó 11-én tartotta meg *Lestyán Adorján* udv. tanácsos, debreczeni kir. közjegyző elnökle mellett rendes évi közgyűlését. A választmány évi jelentése részletesen emlékszik meg a mult évi eseményekről, főleg az ügyvédközjegyzőség és az örökösödési eljárás reformjának kérdéséről. A közgyűlés elhatározza, hogy *Rupp Zsigmond* és *dr. Charmant Oszkár* budapesti kir. közjegyzőknek a közjegyzői kar és intézmény igazságos érdekeinek megvédése körül az elmúlt év folyamán kifejtett buzgó és eredményes működésükért hálás köszönetét fejezi ki s erről őket jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

A közjegyzői ügyforgalmat a következő számadatok tüntetik fel:

A bevezetések száma:	1910. évben	1911. évben
1. Az ügykönyvben	18646	20379
2. Az óváskönyvben	32028	33477
3. A hagyatéki könyvben	15136	16382
4. A birói megbízások könyvében	425	371
5. A másolatok hitelesítési könyvében	4309	4273
6. A fordítások könyvében	50	83
7. A magánbeadványok könyvében	5708	6046
Összesen	76302	81011

A választások eredményeképpen megválasztottak: elnöknek *Lestyán Adorján* m. kir. udvari tanácsos debreczeni; rendes választmányi tagoknak: *dr. Krasznay Gábor* kisújszállási, *Zrumetzky Béla* kir. tanácsos szolnoki, *Nemestóthi Szabó Antal* nagykarolyi és *dr. Örley György* nagyvárad; választmányi póttagoknak *Padrah Sándor* hajduszoboszlói és *dr. Galánffy János* debreczeni; a számvizsgáló-bizottság tagjainak *Somogyi Gyula* kir. tanácsos nyiregyházi, *dr. Lintner Sándor* hajduböszörményi és *dr. Fárnek László* mátészalkai kir. közjegyző.

*

A Magyarországi kir. közjegyzők Országos Egyesülete központi bizottságának f. é. márczius hó 10-én megtartott alakuló ülésén megválasztottak az országos egyesület elnökének: *Szabó Albert* budapesti, alelnökének *dr. Rónay Károly* budapesti, főtitkárának *dr. Szécsi Ferencz* hatvani kir. közjegyzők, pénztárnokának *dr. Bartha Nándor* budapesti és másodtitkárának *dr. Gramling Elemér* ujbpesti kir. közjegyzőhelyettesek.

*

Az egyes igazságügyi szervezeti és eljárási szabályok módosításáról szóló 1912. évi VII. törvenyzikknek 1. 2. 6. 7. 16—30. §-ai, tehát az örökösödési eljárásra vonatkozó szakaszok is életbelépnek, amint előre jeleztük, 1912. évi május hó 1-én a m. kir. igazságügyminiszternek 1912. márczius hó 19-én 13100/1912. I. M. szám alatt kelt, az életbeléptetési, végrehajtási és átmeneti rendelkezéseket tartalmazó rendelete értelmében.

Az örökösödési eljárásra vonatkozó rendelkezéseket a következőkben közöljük:

A törvény 6. §-ában nyert felhatalmazás alapján a jegyző önálló működési körébe utaltatnak az összes örökösödési ügyek, kivéve az 1894:XVI. t.-cz. IX. fejezetében foglalt, a hagyaték kezelése, biztosítása és értékesítésére, továbbá a kir. közjegyző birságotlására vonatkozó intézkedéseket. (Rendelet 8. §-a.)

A törvénynek az örökösödési eljárásra vonatkozó 29. és 30. §-át azokban az ügyekben kell alkalmazni, amelyekre vonatkozó iratokat a kir. közjegyző az 1912. évi május hó 1-je előtt a járásbirósághoz vagy a gyámhatósághoz még nem mutatta be. A törvény 30. §-ában meghatározott záradék fogalmazványának és kiadmányának czéljára a IV. számú minta szerinti bélyegzőt kell használni. A telekkönyvi hatóság a szükséges telekkönyvi bejegyzések elrendelése és foganatosítása felől a záradékba foglalt átadó végzés alapján határoz. (Rendelet 22. §-a.)

IV. számú minta az 1912:VII. t.-cz. 30. §-ához és a 13000—1912. I. M. számú rendelet 22. §-ához.

VÉGZÉS.

A monori kir. járásbiróság a hagyatékot a fent megállapított osztály értelmében átadja és e végzés jogerőre emelkedése után a járásbiróságot, mint telekkönyvi hatóságot az átadás alapján szükséges telekkönyvi bejegyzések végett megkeresi.

Monor, 19 . . évi hó . . napján.

P. H.

*

Az egyes igazságügyi szervezeti és eljárási szabályok módosításáról szóló 1912. évi VII. törvénycikknek a *telekkönyvi jogi és kapcsolatos rendelkezéseit* tartalmazó 31—35. §-ai szintén 1912. május hó 1-én lépnek életbe a m. kir. igazságügyminis-
ternek 1912. márczius 19-én 13200/1912. I. M. szám alatt kelt ren-
delete értelmében, melynek a telekkönyvi bejegyzés rövidítésére
vonatkozó rendelkezéseit a következőkben közöljük:

Általában.

2. §.

A bejegyzés alapjául szolgáló okiratra, hivatkozással a törvény 31. §-a értelmében, rövidített bejegyzést a bíró csak akkor rendelje el, ha a bejegyzés tartalma kevés szóval kellően ki nem fejezhető.

A rövidített bejegyzés elrendelésénél a bíró szigorúan tartsa meg a telekkönyvi rendelet 130. §-ának a) pontjában foglalt azt a szabályt, amelynek értelmében ő a bejegyzés szövegét magában a végzésben szóról-szóra úgy köteles megszerkeszteni, amint azt a telekkönyvbe be kell írni.

A rövidítésnek helye van abban a bizonyítványban is, amelyet a telekkönyvi rendelet 136. §-a értelmében a bejegyzés teljesítése felől a bejegyzés alapjául szolgáló okiratra rá kell vezetni.

A rövidítésnek azonban nincs helye a telekkönyvben már foganatosított bejegyzésekre nézve, még pedig akkor sem, ha az ilyen bejegyzés a jelzalog eddigi telekjegyzőkönyvéből vagy betétéből a jelzalog lejegyzése vagy a telekkönyvi betétek szerkesztése következtében más telekjegyzőkönyvbe vagy betétbe vitetik át.

Különösen.

A) A jelzalog jognál.

3. §.

A törvény 31. §-ának első, második és harmadik bekezdésében foglalt rendelkezések alkalmazását megvilágítják az I—III. számú melléletekben leírt esetek és a vonatkozó telekkönyvi bejegyzésekre mintául szolgáló szövegek.

4. §.

A törvény 31. §-ának első, második és harmadik bekezdésében foglalt rendelkezések megfelelően alkalmazandók akkor is, ha az a hitelező, akinek javára a jelzalogi bejegyzés történik, maga ugyan nem foglalkozik záloglevelek vagy más közforgalmú kötvények kibocsátásával, de a javára szóló bejegyzéssel egyidejűleg a jelzalogos követelésnek olyan pénzüintézetre történt engedményezése is bejegyeztetik, amely pénzüintézet záloglevelek vagy más közforgalmú kötvények kibocsátásával foglalkozik.

B) A szolgálomnál.

5. §.

A szolgálom rövidített telekkönyvi bejegyzése esetében is telki szolgálomnál az uralkodó telket, egyéb szolgálomnál azt a személyt, akinek javára a szolgálom megállapítottatik, továbbá a szolgálomnak a jogi forgalomban netán elfogadott külön elnevezését (pl. útszolgálom, átjárási szolgálom stb.), de mindenesetre a „szolgálom“ megjelölését magában a bejegyzésben ki kell tenni.

C) A kikötménynél.

6. §.

A kikötmény rövidített telekkönyvi bejegyzése esetében is magában a bejegyzésben kell kitenni azt a személyt, akinek a javára a kikötmény megállapítottatik, valamint a „kikötmény“ megjelölést. Ellenben azokat az egyes jogokat, amelyek a kikötményt alkotják, magában a bejegyzésben közvetlenül felsorolni nem szükséges, hanem e részben is elegendő a bejegyzés alapjául szolgáló okirat illető pontjára utalni.

D) A tulajdon korlátozásánál.

7. §.

A tulajdon korlátozásának rövidített telekkönyvi bejegyzése esetében is magában a bejegyzésben kell kitenni a korlátozásnak a jogi forgalomban netán elfogadott külön elnevezését (pl. hitbizományi helyettesítés) és ugyan-
csak a bejegyzésben magában kell azt a személyt, akinek javára a korlátozás fennáll, akként megjelölni, hogy azonossága iránt kétség ne támadjon.

Átmeneti rendelkezés.

8. §.

A telekkönyvi bejegyzés rövidítésének szabályai akkor is alkalmazást nyernek, ha a bejegyzési kérvény a telekkönyvi hatósághoz 1912. évi május hó 1-je előtt érkezett, de a bejegyzést az említett nap előtt még nem foganatosították.

Ha a bíró a bejegyzést rendelő végzést 1912. évi május hó 1-je előtt a korábbi szabályok értelmében hozta meg, azt a bejegyzés foganatosításáig az új szabályoknak megfelelően megváltoztathatja; evégből a telekkönyvi iroda vezetője a netán már az irodában levő iratokat neki rövid úton bemutatja.

A hivatkozott melléletek a következők:

I. sz. melléklet a 3. §-hoz.

1. eset. A kötelezvény 1. pontja szerint a záloglevelek kibocsátásával foglalkozó pénzüintézettől felvett és jelzalogilag bekebelezendő záloglevélkölcsön

tőkeösszege 100.000 korona, — a kötelezvény 2. pontja szerint a kikötött kamatnak kamatlába 4%, — a kötelezvény 3. pontja szerint a kamat és tőketörlesztési hányad évenként a tőke 5%-át teszi és az egész törlesztés kölcsön 100 egyenlő, előleges, mindenkor január és július hó 1-én esedékes 2500 koronás félévi járadékkal törlesztendő, — a kötelezvény 6. pontja szerint a késedelmi kamat 6%, és a késedelmi bírság 1%, — a kötelezvény 8. pontja szerint a kártalanítási (storno) díj 3%, — a kötelezvény 9. pontja szerint a per- és végrehajtási költség fedezetül lekötött legmagasabb összeg, amelynek javára biztosítéki jelzálogjog alapítandó, 1000 korona, — végül a kötelezvény 10–12. pontja szerint a követelés azonnal lejár, ha a tulajdonos a jelzálog tulajdonának átruházásáról a hitelezőt 8 nap alatt nem értesíti, vagy a jelzálog adójának pontos kifizetését meghatározott időn belül nem igazolja, avagy a jelzálog jelentékeny értékcsökkenést szenved.

Ebben az esetben a kölcsöntőke, a kikötött kamat és a többi mellékszolgáltatás, valamint a követelés és a jelzálogjog előadott egyéb tartalmának bejegyzéséhez elég a következő bejegyzési szöveg.

Érk. 1912. május 5-én 956. sz. a.

Záloglevelek biztosítéka.

Az 1912. évi május hó 1-én kelt kötelezvény alapján a jelzálogjog 4%-ot kamatozó egyszázezer korona kölcsöntőke erejéig, — a kötelezvény 3., 6. és 8–12. pontjaiban meghatározott tartalommal, az A. I. 1–3. sorszámú jószágtestre a b—i Jelzáloghitelintézet javára bekebeleztetik.

II. sz. melléklet a 3. §-hoz.

2. eset. Az itt feltett eset azonos az I. sz. mintán leírt esettel, azzal az eltéréssel, hogy itt a kikötött kamatnak kamatlába a kötelezvényben nem közvetlenül, hanem csak közvetve azáltal van meghatározva, hogy a kamat és tőketörlesztés fejében évenként fizetendő járadék a tőke %-ában van kifejezve és a félévi járadékok száma és lejáratát is meg van állapítva.

Ebben az esetben a bejegyzés szövegének legalább a következőket kell tartalmaznia:

„Érk. 1912. május 5-én 956. sz. a.

Záloglevelek biztosítéka.

Az 1912. évi május hó 1-én kelt kötelezvény alapján a jelzálogjog 100 egyenlő, előleges, mindenkor január és július hó 1-én esedékes félévi járadékkal törlesztendő egyszázezer korona kölcsöntőke erejéig, amelyre kamat- és tőketörlesztés fejében évenként a tőke 5%-a fizetendő, a kötelezvény 6. és 8–12. pontjaiban meghatározott tartalommal az A. I. 1–8. és A. + 1. és 2. sorszámú jószágtestekre a b—i Jelzáloghitelintézet javára bekebeleztetik.”

III. sz. melléklet a 3. §-hoz.

3. eset. Az itt feltett eset azonos a II. sz. mintán leírt esettel, azzal az eltéréssel, hogy itt a törlesztési járadék nem a tőke %-ában, hanem csupán határozott összegben van kifejezve.

Ebben az esetben a bejegyzés szövegének legalább a következőket kell tartalmaznia:

„Érk. 1912. május 5-én 956. sz. a.

Záloglevelek biztosítéka.

Az 1912. május hó 1-én kelt kötelezvény alapján a jelzálogjog 100 egyenlő, előleges, mindenkor január és július hó 1-én esedékes és egyenként 2500 koronát kitevő félévi járadékkal törlesztendő egyszázezer korona kölcsöntőke erejéig — a kötelezvény 6. és 8–12. pontjában meghatározott tartalommal az A. I. 1–10. számú jószágtestre a b—i Jelzáloghitelintézet javára bekebeleztetik.”

*

A házak testi megosztásának a telekkönyvi betétszerkesztéskor való telekkönyvezése tárgyában az igazságügy-minister a következő rendeletet bocsátotta ki:

Annak szabályozásául, hogy a házaknak emeletek vagy egyes helyiségek szerinti részekre történt (testi) megosztása a telekkönyvi betétszerkesztéskor miképen telekkönyveztessék, az 1891: XVI. t.-cz. 23. §-ának 4. pontjában nyert felhatalmazás alapján a telekkönyvi betétek szerkesztéséről intézkedő 1886: XXIX., 1889: XXXVIII. és 1891: XVI. törvénycikkek végrehajtása tárgyában a 19,565/1893. I. M. számú rendelettel kiadott utasítást, az ennek 114. és 115. §-a közé illesztett következő új 114/a. §-szal egészítem ki: „114/a. §. Ha valamely ház jogszerűen (1855. augusztus 18-án kelt bel- és igazságügyministeri rendelet, 1857. október 29-én kelt igazságügyministeri rendelet, erdélyi telekkönyvi rendelet 56. §. h) pontja) akként van emeletek vagy egyes helyiségek szerint meghatározott részekre osztva, hogy minden ily „részház“ más-más egyes személynek vagy hányadrészek szerint több személynek a tulajdona: e részházak mindenikét ugyanazzal a földadókataszteri helyrajzi számmal jelölve külön-külön telekkönyvi betétbe kell felvenni. A részház — akár önmagában, akár egy vagy több más birtokrészlettel együtt alkot egy jószágtestet — önálló birtokrészletként kezelendő és mint ilyen a telekkönyvben külön sorszámot nyer. A részházat alkotó összes helyiségeket fel kell sorolni a betét A) lapjának 3. rovatában. Amennyiben azonban e helyiségek egy egész emeletet foglalnak el vagy az egész földszintet teszik ki, az illető emeletnek

vagy a földszintnek a megnevezése elegendő. Mindegyik telek-könyvi betét A) lapjának 6. rovatában hivatkozni kell azoknak a betéteknek a sorszámaira, amelyekben az ugyanazzal a helyrajzi számmal jelölt többi részház van felvéve („a ház többi részei a 15. és 16. számú betétekben.“) Az együvé tartozó részházakat lehetőleg közvetlenül egymásután következő sorszámú betétekbe kell felvenni. (9006/1912. I. M. sz. Kelt Budapest, 1912. évi február 27-én.)

*

A szülők utólagos házassága által törvényesített kiskorú feletti gyámság megszüntetése tárgyában a belügyminister 164,837/1911. sz. a. A. vármegye közigazgatási bizottságához a következő rendeletet intézte:

A vármegye árvaszékének véghatározata szerint tudomásul vétetett, hogy kiskorú B. Anna szülőinek utólagos házassága által törvényesített és ennek folytán kimondatott, hogy a kiskorú atyjának: G. Tivadar k.-i lakosnak atyai hatalma alá került és ezzel felette a gyámság és Sz. Tivadar gyámi tiszte megszűnt. Utasított azonban az atya, hogy kérelmét a megtörtént törvényesítésnek a gyermek születési anyakönyvében leendő feljegyzése iránt a 80,000/1906. B. M. számú rendelet 142. §-a értelmében az a.-i állami anyakönyvvezetőnél írásban vagy szóval terjeszse elő. Az árvaszék ezen véghatározatát a közigazgatási bizottság gyámügyi felelősségi küldöttsége helyben hagyta. Ezen másodfokú véghatározatot a tiszti főügyész felelőssége következtében megvizsgálván: azt az árvaszék előidézett s érdemben egybehangzó elsőfokú véghatározatával együtt megsemmisítem és kijelentem, hogy a kiskorú feletti gyámság mindaddig meg nem szüntethető, míg a törvényesítésnek a születési anyakönyvbe való feljegyzése belügyministeri vagy birói ítélet alapján tényleg meg nem történt. Az 1904 : XXXVI. t.-cz. 19. §-a és a 65,814/1907. B. M. sz., különösen pedig az A. U. 126. §-ának értelmezéseképen 29,496/1910. B. M. sz. alatt kibocsátott rendelet értelmében ugyanis az utólagos házasság által törvényesített gyermekek a törvényes születésűekkel minden tekintetben csak akkor részesülnek egyenlő elbánásban, ha a gyermek törvényesítése belügyministeri vagy birói ítélettel kimondatván, ezen körülmény az anyakönyvbe tényleg be is jegyeztetett; mivel pedig a kiskorú törvényesítése az adott esetben törvényszerűen kiállítandó anyakönyvi kivonattal nem igazoltatott, ennél fogva a törvényes gyermek felett gyakorolható atyai hatalom védelmében kiskorú B. Anna részesíthető, illetőleg gyámsága megszüntethető nem volt. Tájékoztatásul egyébként az igazságügyminister úrral egyetértőleg megjegyezni kívánom, hogy az alsófokú gyámhatóságok által idézett osztrák polgári törvénykönyv 161. §-a

Magyarországnak azon a területén sem nyer alkalmazást, amelyen az osztrák polgári törvénykönyv egyébként hatályban maradt, mert az utólagos házasság általi törvényesítés körül a magyar jog és gyakorlat Magyarország egész területén a kánonjoggal egyezik meg. A felterjesztett ügyiratokat visszaküldöm.

*

A semmis házasság fennállása alatt született s törvényesnek anyakönyvezett gyermekekre vonatkozó anyakönyvi bejegyzés pusztán a semmiség iránt hozott ítélet alapján ki nem igazítható, sem a leszámazásra vonatkozó utólagos bejegyzéssel el nem látható. (A belügyministernek ad 9,233/1912. sz. a. V. vármegye alispánjához intézett rendelete.) Az igazságügyminister úrtól vett értesülés szerint a v.-i királyi törvényszék ítéletével a S. János és K. Mária között J.-n kötött és ugyanott anyakönyvezett házasságot az 1894 : XXXI. t.-cz. 45. §-a alapján semmisnek nyilvánította s ítéletét semmisnek nyilvánított házasság tartama alatt született gyermek születési anyakönyvének kiigazítása céljából a cz.-i járás főszolgabírájához megküldeni rendelte. Minthogy azonban a semmisnek nyilvánított szóbanforgó házasság tartama alatt született és törvényes származásúnak anyakönyvezett gyermekekre vonatkozó születési anyakönyvi bejegyzés az annak idején és helyén fennállott tényállásnak és a vonatkozó jogszabályoknak megfelel; minthogy továbbá a gyermek leszámazásának jogkérdésében sem a kir. ügyész hivatalból fel nem léphet, sem a királyi törvényszék hivatalból nem határozhat; minthogy végre ezek szerint a semmiségi perben hozott szóbanforgó ítélet alapján sem kiigazításnak, sem a gyermek leszámazására vonatkozó utólagos bejegyzésnek helye nem lehet: utasítsa cz.-i járás főszolgabíráját, hogy ez ügyben részéről minden további intézkedést mellőzzön.

*

Anyakönyvi kivonat csak kézírással állítható ki. (Kivonat a belügyministernek 194,186/1911. sz. a. B. vármegye alispánjához intézett rendeletéből.) . . . Egyidejűleg felhívom alispán urat, hogy szigorúan figyelmeztesse a m.-i kerület anyakönyvezetőjét arra, miszerint az anyakönyvi kivonat az A. T. 28. §-a értelmében ép úgy, mint maga az anyakönyvi bejegyzés is, közokirat s mint ilyen az A. U. 49. §-ában foglalt rendelkezés alkalmazásával sem írógéppel, sem sokszorosított előállításban, hanem bármily célra szolgáljon is a kivonat, kizárólag csak kézírással állítható ki.

*

Adat a községi jegyzők magánmunkálataihoz. A kir. Curia előtt nemrég egy oly ügy fordult meg, amely a községi jegyző u. n. magánmunkálatának köszönhető létezését. Az ügy akörül forgott, hogy az alperes községi jegyző egy magyarul nem tudó végrendelező végrendeletének magyar nyelven való írásba foglalásánál magyarul írni, olvasni és beszélni tudó tanukat nem alkalmazott; a végrendeletet a bíróság természetesen érvénytelennek mondotta ki, miáltal a felperesnek 15337 K 50 fill. kára származott. A kir. Curia 4416/1911. P. sz. ítélete szerint az említett hiánytól eltekintve, az érvénytelenített végrendelet „a törvénynek megfelelő; alperest nem terheli olyan mulasztás vagy gondatlanság, mely vele szemben a végrendelet érvénytelenítése miatt kártérítési alapul szolgálhatna“. Azt hisszük, hogyha a törvény egy hatósági közeget bizonyos jogi munkálat elvégzésére feljogosít, a jogszabályok nem tudása mentségül nem szolgálhat és bármely hiány a kártérítési kötelezettséget megállapítja. A felmerült eset, ettől eltekintve pedig mindenestre újabb adatot szolgáltat arra, hogy a jegyzők jogi tudása milyen fogyatékos és ez minden más érvnél hathatósabban támogatja az ügyvédi és közjegyzői kar ama jogos óhaját, hogy a községi jegyzők kontármunkájának egyszer már vége szakadjon.

*

A váltóképeség kiterjesztése Boszniában. Bosznia-Herczegovinában régebben csak a bejegyzett kereskedők és kereskedelmi társaságok voltak váltóképesek. A bosnyák tartománygyűlés nemrég ezt a korlátozást megszüntette és csak a nők nézve tartotta fenn az általános váltóképeségtől eltérő kivételes helyzetet. Az erre vonatkozó törvény, amely 1911. decz. hó 31-én mint a kihirdetés napján lépett életbe, mindenkit felruház a váltóképeséggel, aki szerződésileg kötelezettséget vállalhat, a nők azonban csak akkor váltóképesek, ha bejegyzett kereskedők vagy iparral önállóan foglalkoznak.

*

Személyi hírek. Kir. közjegyzővé neveztetett ki *dr. Puskás Béla* nagyváradai kir. közjegyzőhelyettes Kiskunfélegyházára és *dr. Füzesséry Dezső* sátoraljaujhelyi kir. közjegyzőhelyettes Nagy-

mihályra. Kölcsönösen áthelyeztettek *dr. Kozma Endre* székelykeresztúri és *dr. Puskás Béla* kiskunfélegyházi kir. közjegyzők.

Ő Felsége *dr. Telbisz Imre* temesvári kir. közjegyzőnek, valamint törvényes utódainak a magyar nemességet az „Ó-besenyői“ előnévvel és *Zágoni Gábor* nagyszebeni kir. közjegyzőnek a királyi tanácsosi czimet adományozta a közügyek terén szerzett érdemeik elismeréseül.

Végh János, vaáli kir. közjegyző m. hó 3-án elhunyt, helyettesül *dr. Pekker Emil* budapesti kir. közjegyzőhelyettes rendeltetett ki az állás betöltéseig.